

MC-123

March-2019

M.Com., Sem.-III**503 : Management Control System
(Repeater)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) (i) સંચાલન અંકુશ પદ્ધતિની પ્રકૃતિ અને વિસ્તાર સમજાવો. 7
(ii) અનૌપચારિક સંચાલન અંકુશ પદ્ધતિ સમજાવો. 7
અથવા
(i) ઔપચારિક સંચાલન અંકુશ પદ્ધતિ સમજાવો. 7
(ii) સંચાલન અંકુશ પ્રક્રિયાના લક્ષણો અને મહત્ત્વ સમજાવો. 7
(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 4
(i) સંચાલન અંકુશ, વ્યૂહરચનાની _____ પર મુખ્યત્વે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
(અ) રચના (બ) ધ્યેય
(ક) અમલીકરણ (ડ) ઉપરના બધા
(ii) _____ અંકુશનું મુખ્ય ધ્યેય શિખાઉ એકમના અંકુશને સગવડતા કરી આપવી છે.
(અ) આંતરિક (બ) અરસપરસ
(ક) બાહ્ય (ડ) ઉપરના બધા
(iii) _____ ઔપચારિક સૂચનો અને અંકુશ છે.
(અ) માર્ગદર્શિકાઓ (બ) નિયમો
(ક) સંસ્કૃતિ (ડ) ઉપરના બધા
(iv) _____ નિયંત્રણ સંચાલનને વ્યૂહાત્મક અનિશ્ચિતતાઓની ચેતવાણીઓ આપે છે.
(અ) ઔપચારિક (બ) અનૌપચારિક
(ક) આંતરિક (ડ) પારસ્પરિક
2. (A) (i) સંચાલન અંકુશ પદ્ધતિની રચના કરતી વખતે કયા મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ ? 7
(ii) અંકુશ પદ્ધતિ પર માહિતી ટેકનોલોજીની અસર સમજાવો. 7
અથવા
નિયંત્રણ પ્રક્રિયાના સાયબરનેટીક નમૂનારૂપ વિશે વિગતવાર વર્ણવો. 14
(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 4
(i) એકમમાં શું થઈ રહ્યું છે તેની જાણ _____ કરે છે.
(અ) એસેસર્સ (બ) ઈફેક્ટર્સ
(ક) ડિટેક્ટર્સ (ડ) ઉપરના બધા
(ii) _____ માળખામાં, કાર્યકારી એકમોમાં દ્વિ-જવાબદારીઓ છે.
(અ) વિભાગીય (બ) વ્યવસાય
(ક) કાર્યાત્મક (ડ) મેટ્રિક્સ

- (iii) _____ ભૌતિક અંકુશનું ઉદાહરણ છે.
 (અ) રોકડ ગણતરી (બ) કોમ્પ્યુટર પાસવર્ડ
 (ક) (અ) અને (બ) (ડ) ઉપરમાંથી કોઈપણ નહિ
- (iv) સંચાલન અંકુશની પ્રાથમિક ભૂમિકા _____ ને અમલમાં મૂકવા માટે મદદ કરવી છે.
 (અ) યોજનાઓ (બ) વ્યૂહરચનાઓ
 (ક) ઉદ્દેશો (ડ) ઉપરના બધા
3. (A) (i) કુલ ગુણવત્તા સંચાલનના મુખ્ય સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. 7
 (ii) સંચાલન શૈલી સંચાલન અંકુશ પ્રક્રિયા પર કેવી રીતે અસર કરે છે ? 7
- અથવા**
- (i) કોર્પોરેટ સંસ્કૃતિ અંકુશ પદ્ધતિની રચનાને કેવી રીતે અસર કરે છે ? 7
 (ii) કામગીરી માપન પદ્ધતિ માટે માળખાની રચના સમજાવો. 7
- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 3
- (i) _____ કામગીરી માપ સિસ્ટમનું ઉદાહરણ છે.
 (અ) જવાબદારી કેન્દ્ર (બ) નાણાંકીય અંકુશ પદ્ધતિ
 (ક) સંતુલિત સ્કોર કાર્ડ (ડ) ઉપરના બધા
- (ii) _____ એકમ માટે નવી વ્યૂહરચનાઓ શોધવા માટેનો આધાર છે.
 (અ) વ્યૂહાત્મક અનિશ્ચિતતાઓ (બ) મહત્વપૂર્ણ સફળતા પરિબલો
 (ક) પારસ્પરિક અંકુશ (ડ) ઉપરના બધા
- (iii) નીચે પૈકી કઈ બાબતોનો જવાબદારી કેન્દ્રોમાં સમાવેશ થતો નથી ?
 (અ) સત્તાનુકેન્દ્ર (બ) આવકનુકેન્દ્ર
 (ક) રોકાણ કેન્દ્ર (ડ) ખર્ચનુકેન્દ્ર
4. (A) (i) સેવા એકમોનું સંચાલન અંકુશ સમજાવો. 7
 (ii) બિન-નફાકારક સંગઠનોની સંચાલન અંકુશ સિસ્ટમ સમજાવો. 7
- અથવા**
- બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓના નિયંત્રણ મુદ્દાઓ વિસ્તારથી સમજાવો. 14
- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 3
- (i) _____ સંદર્ભ સંસ્કૃતિ એવી સંસ્કૃતિ છે જ્યાં લોકો ઝડપથી ધંધો કરવા તૈયાર થાય છે અને શક્ય હોય એટલી અસરકારકતાથી વાટાઘાટો કરે છે.
 (અ) ઉચ્ચ (બ) ઓછી (નીચી)
 (ક) મધ્યમ (ડ) ઉપરના બધા જ
- (ii) _____ એકમોનું સંચાલન બોર્ડ ઓફ ટ્રસ્ટીઝ દ્વારા કરવામાં આવે છે.
 (અ) સરકારી (બ) નફાકારક
 (ક) બિન-નફાકારક (ડ) ઉપરના બધા
- (iii) _____ પ્રદાન મૂડી છે જેમાં મિલકતો ખરીદવાના હેતુ માટેના ભંડોળનો સમાવેશ થાય છે.
 (અ) થાપણ-દાન (બ) પ્લાન્ટ
 (ક) પ્લાન્ટ અને થાપણદાન (ડ) કોઈપણ નહિ

Seat No. : _____

MC-123

March-2019

M.Com., Sem.-III

503 : Management Control System (Repeater)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) (1) Explain Nature and scope of management control system. 7
(2) Explain Informal management control process. 7
- OR**
- (1) Explain Formal management control process. 7
(2) Explain characteristics and importance of Management control system. 7
- (B) Choose the correct option : 4
- (1) Management control focuses primarily on strategy _____.
(a) formulation (b) objectives
(c) implementation (d) All of above
- (2) The main objective of _____ control is to facilitate the control of learning objectives.
(a) internal (b) interactive (c) external (d) All of above
- (3) _____ are formal instructions & controls.
(a) Manuals (b) Rules (c) Culture (d) All of above
- (4) _____ control alerts management to strategic uncertainties.
(a) Formal (b) Informal (c) Internal (d) Interactive
2. (A) (1) Which issues should be kept in mind while designing management control system ? 7
(2) Explain impact of Information Technology on control systems. 7
- OR**
- Explain in detail cybernetic paradigm of control process. 14
- (B) Choose the correct option : 4
- (1) _____ report what is happening throughout the organization.
(a) Assessors (b) Effectors (c) Detectors (d) All of above
- (2) In _____ structure, functional units have dual responsibilities.
(a) divisional (b) business (c) functional (d) matrix

- (3) _____ is an example of physical control.
- (a) Counting Cash (b) Computer Password
(c) (a) and (b) (d) None of above
- (4) The primary role of management control is to help execute chosen _____.
(a) plans (b) strategies (c) objectives (d) all of above
3. (A) (1) Discuss the main principles of Total Quality Management. 7
(2) How does Management style affect the management control process ? 7
- OR**
- (1) How does corporate culture affect the control system design ? 7
(2) Explain framework for designing performance measurement system. 7
- (B) Choose the correct option : 3
- (1) _____ is an example of performance measurement system.
(a) Responsibility centre (b) Financial control system
(c) Balanced score card (d) All of above
- (2) _____ are the basis for the firm to search for new strategies.
(a) Strategic uncertainties (b) Critical success factors
(c) Interactive control (d) All of above
- (3) Which of the following is not included in responsibility centres ?
(a) Power centre (b) Revenue centre
(c) Investment center (d) Expense centre
4. (A) (1) Explain control issues in service organization. 7
(2) Explain control issues in non-profit organization. 7
- OR**
- Explain in detail control issues in mutli-national organization. 14
- (B) Choose the correct option : 3
- (1) _____ context cultures are cultures where people get down to business quickly and negotiate as efficiently as possible.
(a) High (b) Low (c) Medium (d) All
- (2) _____ organisations are governed by the Board of Trustees.
(a) Government (b) Profitable
(c) Non-profit (d) All of above
- (3) _____ is a contributed capital which includes contribution of funds to acquire assets.
(a) Endowment (b) Plant
(c) Plant & endowment (d) None